

Ofre for voldtægt og andre seksualforbrydelser

SOFIE MULVAD-REINHARDT
JUSTITSMINISTERIETS FORSKNINGSKONTOR
MAJ 2018

ISBN 978-87-93469-12-9

RESUMÉ

Denne rapport belyser socioøkonomiske forhold og andre karakteristika ved kvindelige ofre for voldtægt og blufærdighedskrænkelser med henblik på at undersøge, om kvinder med særlige karakteristika er mere udsatte end andre. Desuden indgår en karakteristik af kvindelige ofre for seksualforbrydelser mod børn, men denne indeholder alene forhold vedrørende herkomstoplysninger og alder. Det er karakteristika, der kendetegner ofrene forud for overgrebet, som belyses og dermed ikke konsekvenser af at have været udsat for voldtægt eller andre seksualforbrydelser. Undersøgelsen skal ses i forlængelse af rapporten ”Gerningsmænd og gerningssituationer i sager om voldtægt og andre seksualforbrydelser” (Kyvsgaard 2017), som kortlægger karakteristika ved gerningsmænd i sager om voldtægt, blufærdighedskrænkelser og overgreb mod børn, mens der i denne undersøgelse er fokus på ofrene.

Undersøgelsen angår udelukkende kvindelige ofre, der enten er af dansk oprindelse eller indvandrere fra ikke-vestlige lande, som har været ofre i en sag, der er anmeldt til politiet, og hvor afgørelsen er truffet i perioden 2010 til 2015. Størstedelen af undersøgelsen omhandler udelukkende ofre i sager, der har ført til en fældende strafferetlig afgørelse. Som sammenligningsgrundlag indgår også oplysninger om kvinder i befolkningen i de relevante aldersgrupper samt kvindelige ofre for personrettet kriminalitet.

De udvalgte karakteristika analyseres enkeltvist. Det vil samtidig sige, at der ikke indgår samlede analyser af flere karakteristika, ligesom det også er vigtigt at bemærke, at der kan eksistere andre relevante karakteristika end de, der her er inkluderet. Det betyder, at de sammenhænge, der påvises i analyserne i denne undersøgelse kan være udtryk for andre og eventuelt bagvedliggende faktorer. Undersøgelsen belyser dermed ikke årsager til, at nogle bliver ofre, men bidrager alene med en karakteristik af ofrene.

Undersøgelsen viser, at ofre for voldtægt generelt er ringere stillet end befolkningen. Ofre for voldtægt er således i mindre omfang i beskæftigelse, færre har en kompetencegivende uddannelse, flere modtager kontanthjælp og flere har kontakt til det psykiatriske system end blandt befolkningen. Til sammenligning med ofre for personrettet kriminalitet ses ikke entydige forskelle.

Et tilsvarende mønster er fundet i den førnævnte undersøgelse, som omhandler gerningsmænd i sager om voldtægt. De dømte for voldtægt har en ringere indkomst og uddannelse, de er sjældnere i beskæftigelse, modtager hyppigere kontanthjælp, lever sjældnere i parforhold og har hyppigere været i kontakt med det psykiatriske system end befolkningen som helhed (Kyvsgaard 2017).

Videre belyses i denne undersøgelse, at ofre for blufærdighedskrænkelser er ringere stillet end kvinder i samme aldersgruppe i befolkningen. En større andel af ofre for blufærdighedskrænkelser har et ringere uddannelsesniveau, lavere indkomst, modtager hyppigere kontanthjælp, lever sjældnere i parforhold og har hyppigere kontakt med det psykiatriske system end kvinder i befolkningen. Dog er ofre for blufærdighedskrænkelser i flere tilfælde bedre stillet end ofre for personrettet kriminalitet,

idet en større andel er i beskæftigelse, færre modtager kontanthjælp, og flere lever i parforhold end ofre for personrettet kriminalitet. Samtidig er andelen med en lav indkomst dog større blandt ofre for blufærdighedskrænkelser end blandt ofre for personrettet kriminalitet.

Et tilsvarende mønster ses også for de dømte for blufærdighedskrænkelser, idet de gennemgående har bedre socioøkonomiske forhold end andre lovovertrædere (Kyvsgaard 2017).

INDHOLD

1. INDLEDNING	5
2. UNDERSØGELSENS MATERIALE OG FREMGANGSMÅDE	5
3. FÆLDENDE OG IKKE FÆLDENDE AFGØRELSER	8
4. FÆLDENDE AFGØRELSER.....	12
4.1 HERKOMST OG ALDER	12
4.2 SOCIOØKONOMISKE KARAKTERISTIKA VED OFRENE.....	13
4.2.1 <i>Beskæftigelse</i>	14
4.2.2 <i>Gennemført kompetencegivende uddannelse</i>	15
4.2.3 <i>Indkomst</i>	16
4.2.4 <i>Kontanthjælp</i>	17
4.2.5 <i>Familieforhold</i>	18
4.2.6 <i>Kontakt med det psykiatriske system</i>	19
LITTERATUR.....	21
BILAG 1	23

1. INDLEDNING

I forlængelse af regeringens udspil ”Respekt for voldtægtsofre” (Justitsministeriet 2016) og ”Retfærdighed for ofre” (Justitsministeriet 2017) har Justitsministeriets Forskningskontor i 2017 offentliggjort tre undersøgelser om seksuelle overgreb.¹ Denne undersøgelse belyser socioøkonomiske forhold og andre karakteristika ved kvindelige ofre for voldtægt, blufærdighedskrænkelser samt seksualforbrydelser mod børn for at undersøge, om kvinder med særlige karakteristika er mere udsatte end andre. Undersøgelsen skal ses i forlængelse af rapporten ”Gerningsmænd og gerningssituationer i sager om voldtægt og andre seksualforbrydelser” (herefter Gerningsmandsundersøgelsen) (Kyvsgaard 2017), hvori karakteristika ved gerningsmænd i sager om voldtægt, sager vedrørende børn og blufærdighedskrænkelser kortlægges.

I forskning belyses hyppigt, hvilke konsekvenser det har for ofrene at have været udsat for voldtægt og andre seksualforbrydelser (Larsen et. al. 2016, Oldrup et. al. 2016, Larsen 2015, Bramsen 2012, Christoffersen 2011, Elklit 2010, Elklit & Christiansen 2010, Madsen et. al. 2009, Campbell 2008, Helweg-Larsen & Larsen 2010, Hilden et. al. 2004, Christoffersen 2000, Acierno et. al. 1999, Riordan 1999). Også karakteristika ved ofre for seksualforbrydelser inden overgrebet er belyst, og her ses, at ofrene har en større sygdomsforekomst, de har sjældnere en uddannelse over grundskoleniveau og flere er enlige (Larsen et. al. 2016, Madsen et. al. 2009, Byrne et. al. 1999).

I nærværende undersøgelse tegnes et opdateret billede af karakteristika ved ofre for voldtægt og som noget nyt også ved ofre for blufærdighedskrænkelser. De karakteristika, som undersøgelsen omfatter, er herkomst, alder, beskæftigelse, kompetencegivende uddannelse, indkomst, modtagelse af kontanthjælp, familieforhold og kontakt til det psykiatriske system.

Undersøgelsen belyser ikke årsager til, at nogle bliver ofre, men bidrager alene med en karakteristik af ofrene.

2. UNDERSØGELSENS MATERIALE OG FREMGANGSMÅDE

I undersøgelsen indgår kvinder, der enten er af dansk oprindelse eller indvandrere fra ikke-vestlige lande, og som har anmeldt et forhold vedrørende voldtægt, seksualforbrydelser som børn eller blufærdighedskrænkelser, og hvor der er truffet afgørelse i perioden 2010 til 2015.

Afgrænsningerne i datamaterialet tager udgangspunkt i de afgrænsninger, der er anvendt i Gerningsmandsundersøgelsen (Kyvsgaard 2017). Det betyder, at der indgår strafferetlige afgørelser – hovedforhold og biforhold – i perioden 2010 til 2015. Størstedelen af undersøgelsen angår alene fældende strafferetlige afgørelser. Tilfælde, som ikke er anmeldt til politiet, indgår dermed ikke, ligesom sager, hvor der ikke er rejst tiltalte eller er truffet en fældende afgørelse i løbet af den angivne

¹ En undersøgelse af gerningsmænd og gerningssituationer i sager om voldtægt og andre seksualforbrydelser, en undersøgelse af seksuelle overgreb og anmeldelsestilbøjelighed samt en undersøgelse af ofres oplevelser ved anmeldelse af seksuelle overgreb til politiet (Kyvsgaard 2017, Ribe 2017, Mulvad-Reinhardt 2017).

tidsperiode, ikke er inkluderet i størsteparten af undersøgelsen. I et enkelt afsnit indgår dog også ikke-fældende afgørelser. Endvidere er sager med kvindelige gerningspersoner frasorteret. Mandlige ofre er heller ikke inkluderet i analysen, ligesom ofre, der er indvandrere fra vestlige lande eller efterkommere, ikke indgår.

I bilag 1 er det angivet, hvorledes de tre grupper af ofre for seksualforbrydelser er afgrænset. Det skal understreges, at 'voldtægt' i denne undersøgelse er afgrænset som sager vedrørende straffelovens § 216, stk. 1, samt § 225, jf. § 216, stk. 1. Det betyder, at sager vedrørende samleje med børn, jf. § 216, stk. 2, og andet seksuelt forhold end samleje med børn, § 225, jf. § 216, stk. 2, ikke er inkluderet i de statistikker, der vedrører voldtægts ofre, men i dem, der angår seksualforbrydelser mod børn.² Endvidere skal understreges, at seksualforbrydelser mod børn, der i tabellerne er omtalt som 'sager vedrørende børn', alene inkluderer forbrydelser mod børn under 12 år. Inddelingerne er de samme som i Gerningsmandsundersøgelsen.

Det bemærkes videre, at samme person kan indgå flere gange, hvis hun har været offer i flere sager, der er afgjort i perioden 2010 til 2015, som vedrører voldtægt, seksualforbrydelser mod barn eller blufærdighedskrænkelser.

Som sammenligningsgrundlag indgår karakteristika ved kvinder i befolkningen samt ved kvindelige ofre for personrettet kriminalitet, inklusive seksualforbrydelser, i dele af undersøgelsen.

I Gerningsmandsundersøgelsen (Kyvsgaard 2017) er etnicitet i fokus. I det omfang, det er muligt, inddeles ofrene i denne undersøgelse efter, om de har dansk baggrund eller er indvandrere fra ikke-vestlige lande. Når der ikke skelnes på baggrund af herkomstplysninger, så skyldes det, at der er så få sager, at det ud fra anonymitetshensyn ikke er muligt at lave de pågældende opdelinger.

Undersøgelsen er baseret på data leveret i tabelform af Danmarks Statistik. Der er derfor alene udarbejdet simple deskriptive analyser. Der er gennemført statistiske tests for at vurdere, om forskelle mellem forskellige grupper er reelle eller blot udtryk for tilfældighed. Hvis en given forskel falder signifikant ud i testen, kan det afvises, at resultatet blot er tilfældigt. Der er anvendt tre forskellige signifikansniveauer, hvilket betyder, at der højst er 0,1 pct., 1 pct. eller 5 pct. sandsynlighed for, at en funden forskel i virkeligheden er udtryk for en tilfældighed frem for en reel forskel. Falder testen insignifikant ud, betyder det, at der ikke med de nævnte sikkerheder kan siges at være en reel forskel mellem grupperne.

De udvalgte karakteristika analyseres enkeltvist. Det vil samtidig sige, at der ikke indgår analyser af flere karakteristika samlet set, ligesom det også er vigtigt at bemærke, at der kan eksistere andre relevante karakteristika end de, der her er inkluderet. Det betyder, at de sammenhænge, der påvises i analyserne i denne undersøgelse, kan være udtryk for andre og eventuelt bagvedliggende faktorer.

² I 2013 blev straffelovens kapitel 24 *Seksuualforbrydelser* ændret, sådan at samleje med børn under 12 år i alle tilfælde er omfattet af voldtægtsbestemmelsen.

Undersøgelsen kan på denne baggrund ikke belyse årsager til, at nogle personer bliver ofre, men alene give en karakteristik af ofrene ud fra de faktorer, som det er valgt at inkludere.

3. FÆLDENDE OG IKKE FÆLDENDE AFGØRELSER

Af tabel 1 fremgår, at der i den undersøgte periode har været flest sager om blufærdighedskrænkelser, idet der har været 3.107 sager i hele perioden, hvilket svarer til i gennemsnit knap 520 afgjorte sager årligt. Antallet af sager vedrørende voldtægt er noget lavere, idet der er 1.161 sager i perioden. Det svarer til i gennemsnit lige under 200 afgjorte sager årligt. Der er færrest sager om seksualforbrydelser mod børn, idet der er knap 500 sager i hele perioden, hvilket svarer til lidt mindre end 100 afgjorte sager gennemsnitligt set per år.

Tabel 1. Fældende og ikke fældende afgørelser i sager, hvor ofret er kvinde med dansk baggrund eller indvandrer fra ikke-vestlige lande, fordelt efter kriminalitetens art og efter, om afgørelsen er fældende eller ej. 2010-2015.

	Voldtægt		Blufærdighedskrænkelser		Sager vedr. børn	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Fældende	319	27 %	2.013	65 %	266	53 %
Ikke fældende	842	73 %	1.094	35 %	233	47 %
I alt	1.161	100 %	3.107	100 %	499	100 %

I tabellen ses også, at godt en fjerdedel af voldtægtssagerne fører til en fældende afgørelse, mens tilsvarende gør sig gældende for godt halvdelen af sagerne vedrørende seksualforbrydelser mod børn og knap to tredjedele af sagerne om blufærdighedskrænkelser. Denne undersøgelse kan ikke afdække, hvorfor andelen af fældende afgørelser er lavere i sager vedrørende voldtægt end i sager vedrørende seksualforbrydelser mod børn eller blufærdighedskrænkelser. Forskellen kan skyldes, at voldtægt er en vanskelig forbrydelse at bevise.

I det følgende belyses, hvorvidt der er forskelle i socioøkonomiske og andre karakteristika ved kvindelige ofre i sager, der har ført til henholdsvis en fældende og en ikke fældende afgørelse for voldtægt og blufærdighedskrænkelser. Sager vedrørende børn indgår ikke i dette afsnit, idet disse ofre er for unge til, at det er meningsfuldt at opdele analyserne efter deres socioøkonomiske karakteristika.

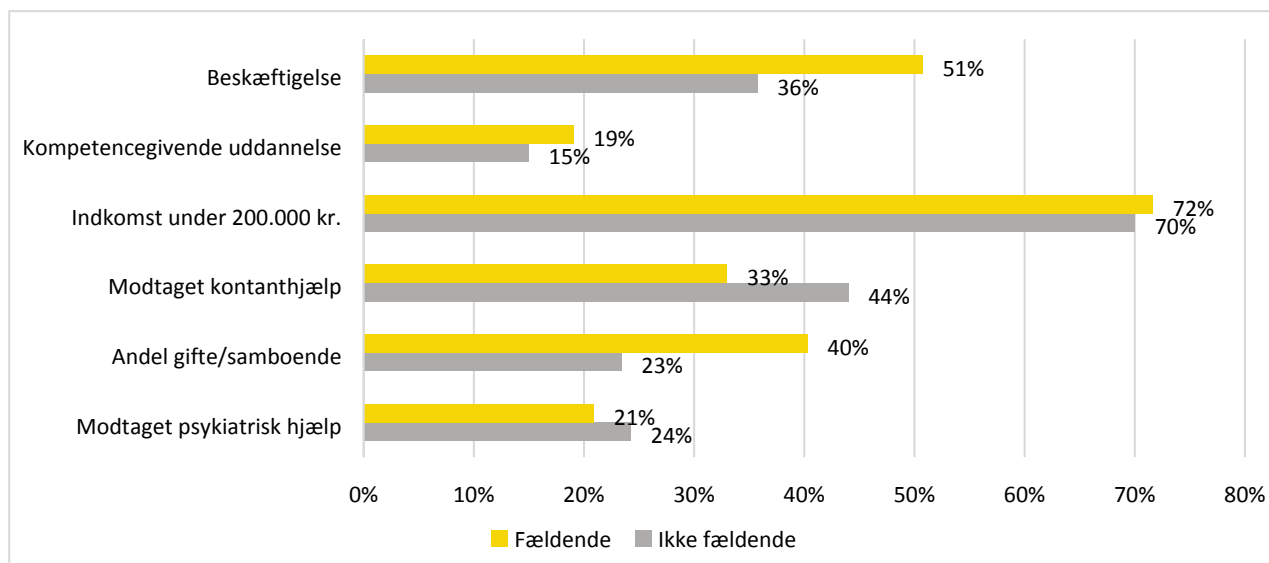
Det er valgt at præsentere fordelingen for én aldersgruppe, ligesom det er gjort i Gerningsmandsundersøgelsen (Kyvsgaard 2017). For kvindelige ofre i sager vedrørende voldtægt præsenteres aldersgruppen 20 til 29 år, og for så vidt angår blufærdighedskrænkelser, præsenteres aldersgruppen 18 til 29 år. De pågældende aldersgrupper er valgt af flere årsager. Som det fremgår af det senere, så udgør disse aldersgrupper en relativ stor andel blandt ofrene, nemlig cirka en femtedel. Desuden er yngre aldersgrupper ikke velegnet i disse analyser, idet de grundet deres unge alder ikke vil være i beskæftigelse m.v. Aldersgruppen 30 år og ældre er ikke valgt, idet denne meget brede

gruppe³ indeholder personer, som er meget forskellige socioøkonomisk set, herunder personer i arbejde og pensionister. Når forskellene i aldersgruppen på 30 år eller derover er signifikante og desuden afviger fra de resultater der findes i aldersgruppen, der præsenteres, kommenteres dette i teksten.

Det bemærkes, at aldersgruppen for voldtægt og blufærdighedskrænkelser ikke er den samme, og når sammenligninger foretages, bliver det derfor ligeledes med to forskellige aldersgrupper for at undgå aldersmæssige skævheder.

Figur 1 omfatter fældende og ikke fældende afgørelser i sager om voldtægt vedrørende kvindelige ofre i alderen 20 til 29 år. Disse kategorier af afgørelser er opdelt efter, hvor stor en andel af kvinderne der er i beskæftigelse, der har en kompetencegivende uddannelse, en indkomst under 200.000 kr., som har modtaget kontanthjælp, er gift eller samboende, og som har været i kontakt til det psykiatriske system året inden gerningsåret.

Figur 1. Fældende og ikke fældende afgørelser i sager vedrørende voldtægt, hvor ofret er kvinde med dansk baggrund eller indvandrere fra ikke-vestlige lande i alderen 20-29 år, fordelt efter socioøkonomiske og øvrige forhold. 2010-2015. Procent.

Overordnet viser figur 1 en tendens i retning af, at i sager, der ikke har ført til en fældende afgørelse, er ofrene en anelse dårligere stillet sammenlignet med sager, som har ført til en fældende afgørelse. Forskellene er imidlertid ikke statistisk signifikant forskellige, for så vidt angår andelen af ofre i beskæftigelse, andelen med en kompetencegivende uddannelse, andelen med en indkomst under 200.000 kr., andelen der har modtaget kontanthjælp og andelen, der har modtaget psykiatrisk hjælp. Hvad angår andelen af gifte eller samboende par, er der statistisk signifikant flere af disse i sager med

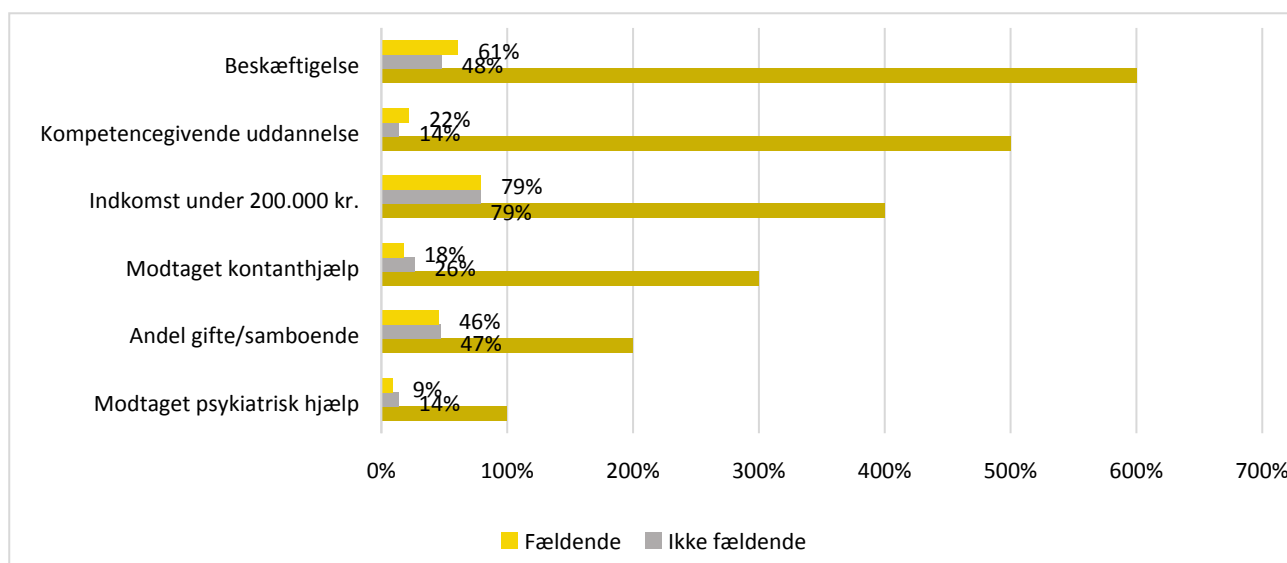
³ På grund af den form, som data er leveret i, er det ikke muligt at opdele denne aldersgruppe i mindre inddelinger.

fældende afgørelser end i sager med ikke fældende afgørelser.⁴ Det er ikke muligt at belyse, hvad forskellen beror på.

Samlet set er andelen af fældende afgørelser i sager med ofre for voldtægt i alderen 20 til 29 år 22 pct. I sager med ofre på 30 år eller derover er andelen af fældende afgørelser en del større, nemlig 13 procentpoint, hvilket er en statistisk signifikant forskel.⁵ Betragtes andelen af fældende afgørelser i sager med ofre for voldtægt i alle aldersgrupper, er der ikke signifikant forskel blandt ofre med dansk baggrund til sammenligning med samme andel blandt ofre, som er indvandrere fra ikke-vestlige lande.⁶

Af figur 2 fremgår fældende og ikke fældende afgørelser vedrørende blufærdighedskrænkelser i sager med kvindelige ofre i alderen 18 til 29 år, fordelt efter socioøkonomiske og øvrige forhold. Her ses en lignende tendens, som for voldtægt, jf. figur 1, idet de sager, der har ført til en fældende afgørelse, vedrører kvinder, der synes at være bedre stillede end kvinder i sager, der ikke har ført til en fældende afgørelse. For så vidt angår andelen, der er i beskæftigelse, andelen der har en kompetencegivende uddannelse og andelen på kontanthjælp, er forskellene statistisk signifikante.⁷

Figur 2. Fældende og ikke fældende afgørelser i sager vedrørende blufærdighedskrænkelser, hvor ofret er kvinde med dansk baggrund eller indvandrer fra ikke-vestlige lande i alderen 18-29 år, fordelt efter socioøkonomiske og øvrige forhold. 2010-2015. Procent.

I sager om blufærdighedskrænkelser er det samlet set 68 pct. af sager med ofre i alderen 18 til 29 år, der fører til en fældende afgørelse. Denne andel er 4 procentpoint lavere end i sager med ofre på 30

⁴ P<0,01.

⁵ P<0,001.

⁶ P=0,135. Det bemærkes, at der er relativt få sager, hvor ofrene er indvandrere fra ikke-vestlige lande, hvilket betyder, at et mindre antal nye sager med en anden fordeling mellem fældende og ikke-fældende afgørelser vil kunne ændre dette resultat.

⁷ P<0,05.

år eller ældre, hvilket ikke er en statistisk signifikant forskel. Betragtes andelen af fældende afgørelser i sager med ofre for blufærdighedskrænkelser i alle aldersgrupper, er der ikke signifikant forskel blandt ofre med dansk baggrund til sammenligning med samme andel blandt ofre, som er indvandrere fra ikke-vestlige lande.⁸

⁸ P=0,101. Det bemærkes, at der er relativt få sager, hvor ofrene er indvandrere fra ikke-vestlige lande, hvilket betyder, at et mindre antal nye sager med en anden fordeling mellem fældende og ikke-fældende afgørelser vil kunne ændre dette resultat.

4. FÆLDENDE AFGØRELSER

De følgende analyser belyser ofrenes socioøkonomiske forhold og andre karakteristika nærmere. Analyserne omfatter alene kvindelige ofre i sager, der har ført til en fældende afgørelse.

4.1 Herkomst og alder

Tabel 2 viser, i hvilket omfang ofre i sager vedrørende voldtægt, blufærdighedskrænkelser og seksualforbrydelser mod børn er af dansk herkomst eller indvandrere fra et ikke-vestligt land. Det ses af tabellen, at i langt de fleste tilfælde i alle tre typer af sager er ofrene af dansk herkomst, idet denne gruppe udgør mellem 95 og 98 pct. af ofrene.

Tabel 2. Kvindelige ofre i sager med en fældende afgørelse 2010-2015 fordelt efter kriminalitetens art og efter offerets herkomst.

	Voldtægt		Sager vedr. børn		Blufærdighedskrænkelser	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Dansk baggrund	304	95 %	260	98 %	1.969	98 %
Indvandrere fra ikke-vestligt land	15	5 %	6	2 %	44	2 %
I alt	319	100 %	266	100 %	2.013	100 %

Der er en tendens til, at ofre, som er indvandrere fra ikke-vestlige lande, er lidt underrepræsenterede i sager vedrørende seksualforbrydelser mod børn og blufærdighedskrænkelser, idet de udgør 2 pct. af ofrene, men 5,5 pct. af den samlede befolkning. Det bemærkes, at der er meget få ofre for seksualforbrydelser mod børn med baggrund som indvandrere fra ikke-vestlige lande, hvilket betyder, at selv mindre ændringer vil kunne ændre det billede, tabel 2 viser.

I tabel 3 nedenfor ses ofrenes alder på gerningstidspunktet. Som det fremgår, er en stor del af ofrene meget unge. Dette er naturligvis ikke overraskende, for så vidt angår seksualforbrydelser mod børn⁹, men også blandt ofre for voldtægt og blufærdighedskrænkelser er andelen af unge ofre vældig stor, idet mellem 70 pct. og 80 pct. af disse er yngre end 30 år.

⁹Alderen på et offer er ukendt, og derfor er vedkommende frasorteret her. Det bemærkes, at 95 pct. af ofrene er 12 år eller yngre, men at der også er enkelte sager med ofre ældre end 12 år. Dette skyldes, at alderen er uoplyst på gerningstidspunktet, og i stedet beregnes alderen fra afgørelsestidspunktet. I tabellen er ofre over 12 år på afgørelsestidspunktet inkluderet i kategorien 10-12 år.

Tabel 3. Kvindelige ofre i sager med en fældende afgørelse 2010-2015 fordelt efter kriminalitetens art og alder på gerningstidspunktet.

		Antal	Procent
Voldtægt	13-19 år	159	50 %
	20-29 år	67	21 %
	30+ år	93	29 %
	I alt	319	100 %
Blufærdighedskrænkelser	0-9 år	182	9 %
	10-17 år	1034	51 %
	18-29 år	384	19 %
	30+ år	413	21 %
Sager vedr. børn	0-4 år	37	14 %
	5-9 år	133	50 %
	10-12 år	95	36 %
	I alt	265	100 %
	0-4 år	37	14 %

Sammenlignes ofre for voldtægt eller for blufærdighedskrænkelser¹⁰ ikke alene ud fra alder, men også herkomst, er der en tendens til, at ofre, som er indvandrere fra ikke-vestlige lande, er lidt ældre end ofre med dansk herkomst. Det skal dog understreges, at denne forskel ikke er statistisk signifikant, og at der i denne sammenligning indgår meget få ofre med baggrund som indvandrere fra ikke-vestlige lande, hvilket betyder, at få andre sager vil kunne ændre billedet.

4.2 Socioøkonomiske karakteristika ved ofrene

I det følgende undersøges forskellige socioøkonomiske karakteristika ved ofrene året inden gerningsåret. Det er fravalgt at belyse karakteristika ved ofre i sager vedrørende seksualforbrydelser mod børn. Disse sager omfatter ofre op til 12 år, og derfor er det ikke meningsfuldt at undersøge beskæftigelse, indkomst m.v. for denne gruppe. I de følgende analyser indgår således alene ofre, som har været udsat for voldtægt eller blufærdighedskrænkelser, og i lighed med analyserne ovenfor foretages en afgrænsning af aldersgruppen, se også afsnit 3.

Ofre med dansk baggrund og ofre med baggrund som indvandrere fra ikke-vestlige lande indgår samlet i analyserne, da der er for få af sidstnævnte ofre til at opdele analyserne.

¹⁰ Der er blot seks fældende afgørelser vedrørende seksualforbrydelser mod børn med ofre med baggrund som indvandrere fra ikke-vestlige lande, og af denne årsag opdeles disse ikke både efter herkomst og alder.

Karakteristika ved henholdsvis ofre for voldtægt og ofre for blufærdighedskrænkelser sammenlignes med to grupper. Den ene gruppe omfatter kvinder i befolkningen med dansk baggrund eller med baggrund som indvandrere fra ikke-vestlige lande i de respektive aldersgrupper. For at gøre opgaven enklere er det besluttet, at oplysninger om kvinder i befolkningen alene angår populationen per 1. januar 2015 og ikke samtlige år fra 2010 til 2015.¹¹ Denne forenkling indebærer, at der kan være en lille skævhed i visse af sammenligningerne. De skævheder, der måtte være, er dog vurderet til at være af mindre betydning for denne grove profiltegning. Den anden gruppe indeholder samtlige kvindelige ofre for personrettet kriminalitet, det vil sige seksual- og voldsforbrydelser, samt enkelte berigelsesforbrydelser som tasketyveri, røveri og lignende, og hvor afgørelsen er fældende.¹² Også denne gruppe angår kvindelige ofre med dansk baggrund og ofre, der er indvandrere fra ikke-vestlige lande i de to nævnte aldersafgrænsninger.

Der foreligger oplysninger vedrørende beskæftigelse, uddannelsesniveau, indkomst, kontanthjælp, familieforhold og kontakt til det psykiatriske system for ofre for henholdsvis voldtægt og blufærdighedskrænkelser.

4.2.1 Beskæftigelse

Det er belyst, hvorvidt ofrene var i beskæftigelse i november måned året forinden, de blev ofre for voldtægt eller blufærdighedskrænkelser.¹³ I figur 3 ses andelen af unge kvinder i beskæftigelse blandt henholdsvis befolkningen, ofre for voldtægt, ofre for blufærdighedskrænkelser og ofre for personrettet kriminalitet.

Som det fremgår af figuren, er halvdelen af ofrene for voldtægt i beskæftigelse, hvilket er statistisk signifikant færre end blandt befolkningen.¹⁴ Der er ikke statistisk signifikant forskel på andelen i beskæftigelse blandt ofre for voldtægt og blandt samtlige ofre for personrettet kriminalitet.

Videre viser figuren, at mens andelen i beskæftigelse blandt ofre for blufærdighedskrænkelser nogenlunde svarer til andelen i befolkningen, er den større end samme andel blandt ofre for personrettet kriminalitet. Denne forskel er statistisk signifikant.¹⁵

¹¹ For alle kvinder er 1. januar 2015 dermed referenceåret, og tallene vedrørende socioøkonomiske karakteristika trækkes på samme måde som for ofrene. Det betyder, at tallene vedrørende fx beskæftigelsesgraden trækkes i samme måned, som er tilfældet for ofrene, dvs. november, og året inden 2015.

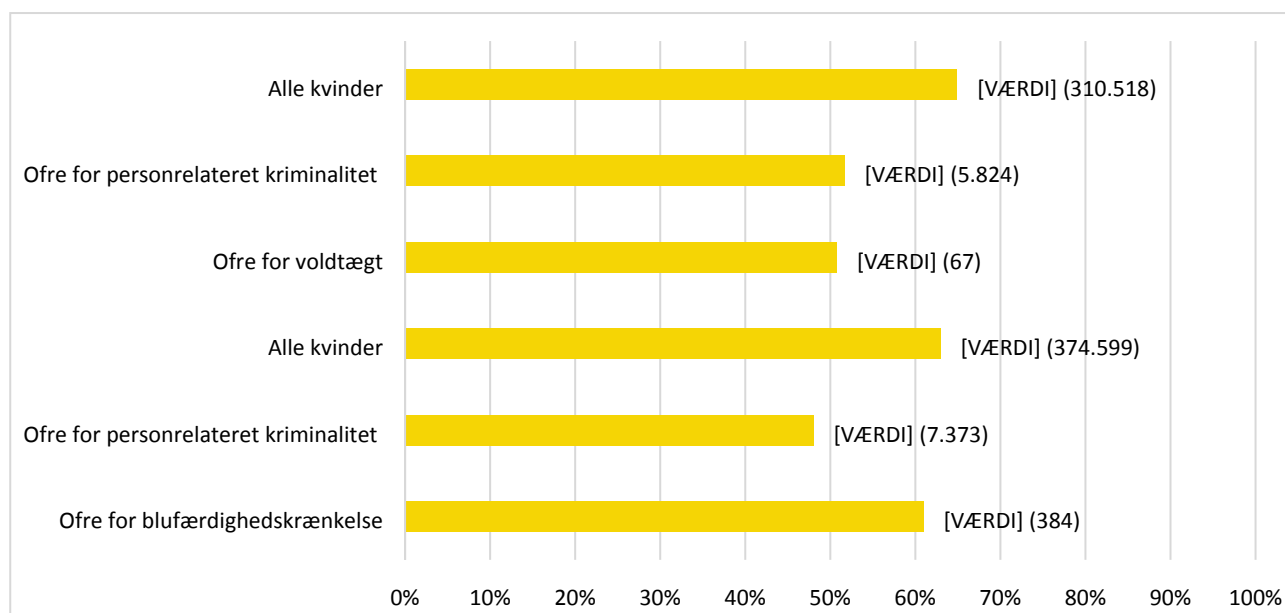
¹² Ofre udsat for overtrædelse af lov om tilhold, bortvisning og opholdsforbud er ikke inkluderet i tabellerne. For en nærmere beskrivelse henvises til Danmarks Statistiks offerregister.

¹³ Hvert år i november måned gennemføres en registrering af borgernes tilknytning til og placering på arbejdsmarkedet. Det er dette register, der er anvendt.

¹⁴ $P < 0,01$.

¹⁵ $P < 0,001$.

Figur 3. Andelen af kvinder med dansk baggrund og indvandrere fra ikke-vestlige lande i alderen 18 til 29 år og 20 til 29 år i beskæftigelse i befolkningen og blandt ofre for voldtægt, blufærdighedskrænkelser eller personrettet kriminalitet. 2010-2015. Procent.

4.2.2 Gennemført kompetencegivende uddannelse

For nogle personer foreligger der ikke i Danmarks Statistik oplysninger om, hvilken uddannelse de har. I beregningerne til figur 4 er personer uden uddannelsesoplysninger udeladt.¹⁶ Figuren viser den andel, som i oktober måned året inden forbrydelsen blev registreret med en erhvervsuddannelse eller en videregående uddannelse. De øvrige er dem, der alene har en grundskoleuddannelse eller en almen/erhvervsgymnasial uddannelse. For befolkningen er tallene trukket i oktober måned 2014.

Det ses i figuren, at andelen med en kompetencegivende uddannelse er statistisk signifikant lavere blandt ofre for voldtægt end blandt befolkningen. Knap en femtedel af ofrene for voldtægt har en kompetencegivende uddannelse, hvilket gælder for mere end fire ud af ti i befolkningen.¹⁷ Der er også en tendens til, at ofre for voldtægt i lidt mindre omfang har en kompetencegivende uddannelse end ofre for personrettet kriminalitet, men denne forskel er ikke statistisk signifikant.

Hvad angår ofre for blufærdighedskrænkelser, så fremgår det af figuren, at andelen med en kompetencegivende uddannelse er mindre end blandt befolkningen. Godt hvert femte offer for blufærdighedskrænkelser har en kompetencegivende uddannelse, mens det er nærværd fire ud af ti i befolkningen i de udvalgte aldersgrupper. Forskellen er statistisk signifikant.¹⁸ Der er ikke statistisk

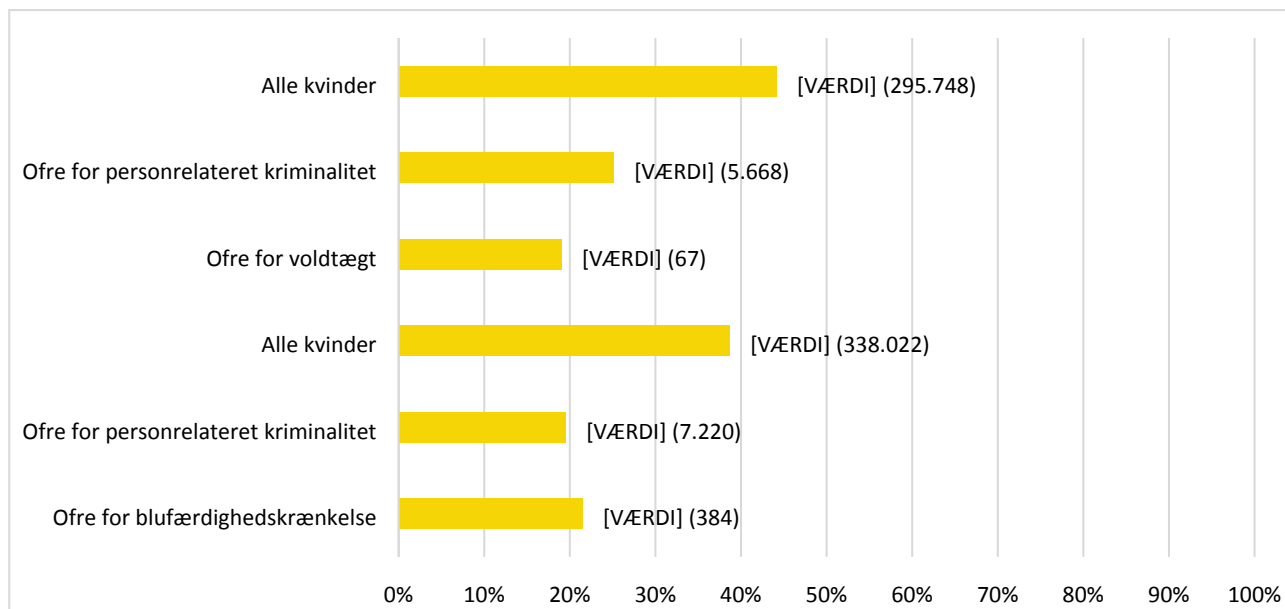
¹⁶ Antallet af personer uden oplyst uddannelse fordeler sig således: I befolkningen 2.033 danske kvinder, 13.111 kvindelige indvandrere fra ikke-vestlige lande, blandt samtlige ofre for personrettet kriminalitet, 81 danske ofre, 82 ofre, som er indvandrere fra ikke-vestlige lande, blandt ofre for voldtægt, 4 kvinder, og blandt ofre for blufærdighedskrænkelser, 3 kvinder.

¹⁷ $P < 0,005$.

¹⁸ $P < 0,001$.

signifikant forskel på andelen, der har en kompetencegivende uddannelse, blandt ofre for blufærdighedskrænkelser og blandt samtlige ofre for personrettet kriminalitet.

Figur 4. Andelen af kvinder med dansk baggrund og indvandrere fra ikke-vestlige lande i alderen 18 til 29 år og 20 til 29 år med en kompetencegivende uddannelse i befolkningen og blandt ofre for voldtægt, blufærdighedskrænkelser eller personrettet kriminalitet. 2010-2015. Procent.

Andelen af ofre for voldtægt på 30 år eller ældre, der har en kompetencegivende uddannelse, er statistisk signifikant lavere end andelen i befolkningen, henholdsvis 51 pct. og 65 pct.¹⁹ For ofre for blufærdighedskrænkelser på 30 år eller ældre er andelen med en kompetencegivende uddannelse den samme som blandt befolkningen.

4.2.3 Indkomst

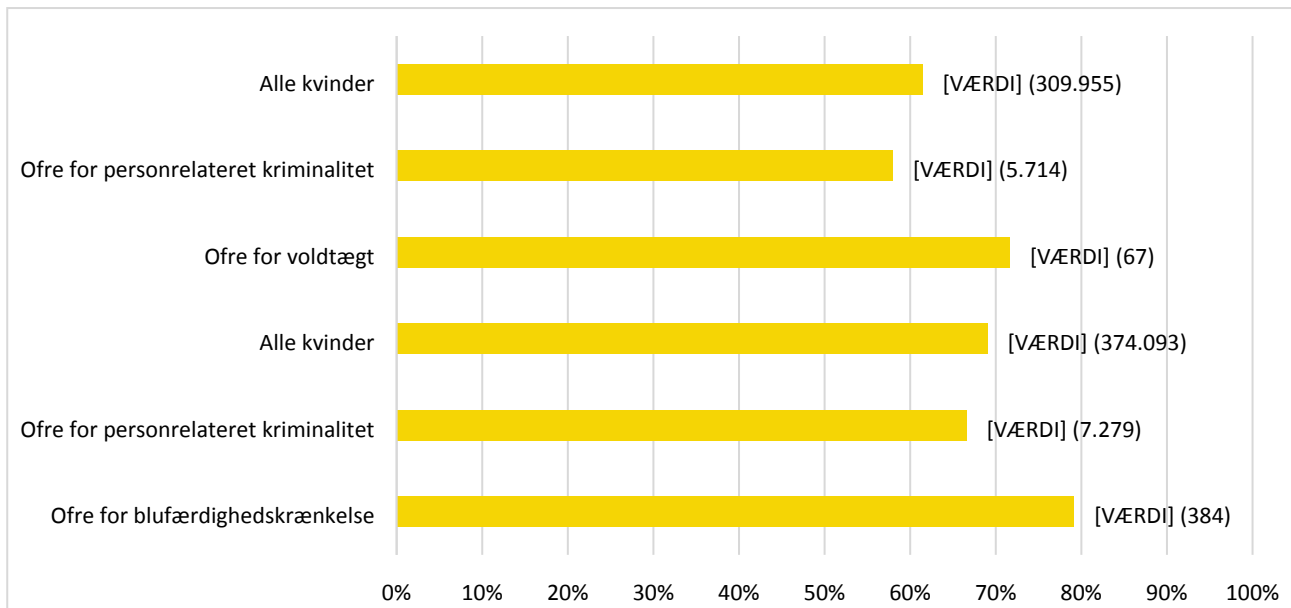
Oplysninger om indkomst angår personindkomsten i året inden, forbrydelsen blev begået, mens den for alle kvinder i befolkningen angår indkomsten i 2014.

Figur 5 viser andelen, der havde en personindkomst på under 200.000 kr. Det fremgår her, at en større andel af ofre for voldtægt til sammenligning med alle kvinder i befolkningen har en indkomst på mindre end 200.000 kr., men forskellen er ikke statistisk signifikant. Andelen af ofre for voldtægt på 30 år eller derover med en personindkomst på under 200.000 kr. er 23 pct. og statistisk signifikant lavere end blandt befolkningen, hvor andelen er 13 pct.²⁰ For så vidt angår ofre for blufærdighedskrænkelser er andelen med en indkomst på under 200.000 kr. statistisk signifikant større end blandt befolkningen og blandt samtlige ofre for personrettet kriminalitet.

¹⁹ P<0,05.

²⁰ P<0,01.

Figur 5. Andelen af kvinder med dansk baggrund og indvandrere fra ikke-vestlige lande i alderen 18 til 29 år og 20 til 29 år med en personindkomst på under 200.000 kr. i befolkningen og blandt ofre for voldtægt, blufærdighedskrænkelser eller personrettet kriminalitet. 2010-2015 Procent.

I forlængelse heraf kan nævnes et dansk studie, som peger på, at kvinder, der har anmeldt voldtægt eller voldtægtsforsøg, hyppigere er førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere, hvilket placerer dem i de lave indkomstgrupper (Madsen et. al. 2009).

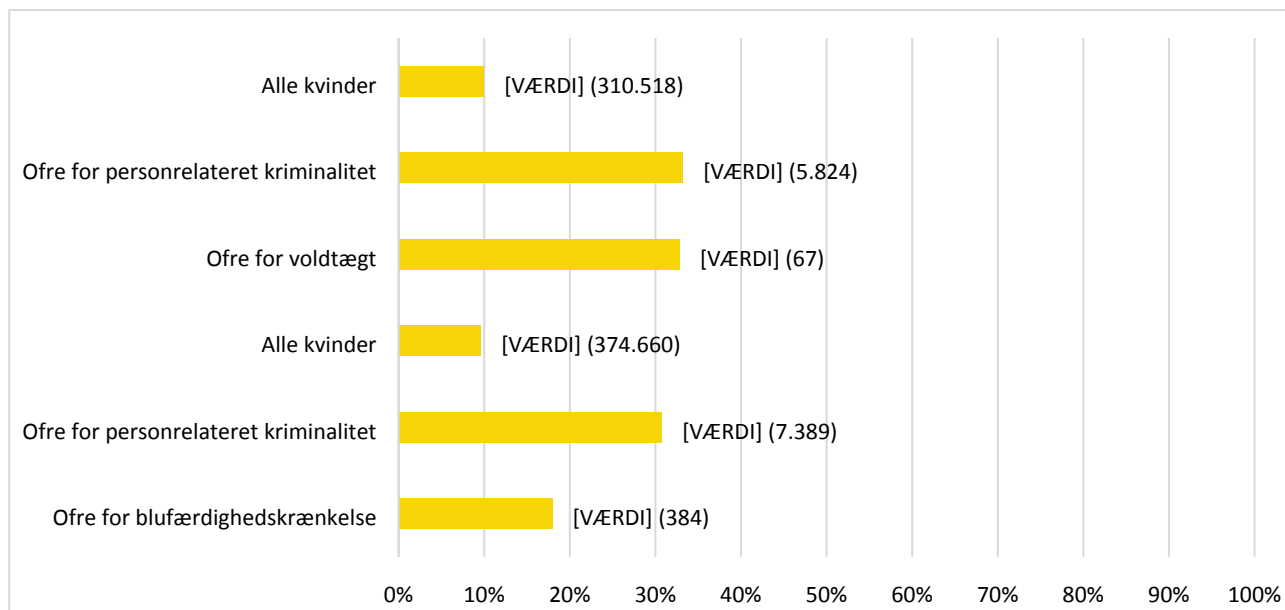
4.2.4 Kontanthjælp

I figur 6 ses andelen af kontanthjælpsmodtagere blandt kvinder i befolkningen og blandt kvindelige ofre for henholdsvis personrettet kriminalitet, voldtægt eller blufærdighedskrænkelser. For befolkningen er tallene vedrørende kontanthjælp baseret på 2014, mens det blandt ofrene er målt i året inden, de blev udsat for kriminalitet. En tredjedel af ofrene for voldtægt har modtaget kontanthjælp året inden, de blev udsat for overgrebet, hvilket er en statistisk signifikant højere andel end blandt befolkningen, hvor en tiendedel har modtaget kontanthjælp.²¹ For så vidt angår andelen, der har modtaget kontanthjælp, er der ikke forskel mellem ofre for voldtægt og øvrige ofre. Andelen af kontanthjælpsmodtagere er større blandt ofre for blufærdighedskrænkelser end blandt befolkningen, men mindre end blandt ofre for personrettet kriminalitet.²²

²¹ P<0,001.

²² For begge forskelle er p<0,001.

Figur 6. Andelen af kvinder med dansk baggrund og indvandrere fra ikke-vestlige lande i alderen 18 til 29 år, der har modtaget kontanthjælp i befolkningen og blandt ofre for voldtægt, blufærdighedskrænkelser eller personrettet kriminalitet. 2010-2015. Procent.

4.2.5 Familieforhold

I figur 7 fremgår andelen af ofre, der er gift eller samboende per 1. januar året inden forbrydelsen. For kvinder i befolkningen er andelen baseret på tal per 1. januar 2014.

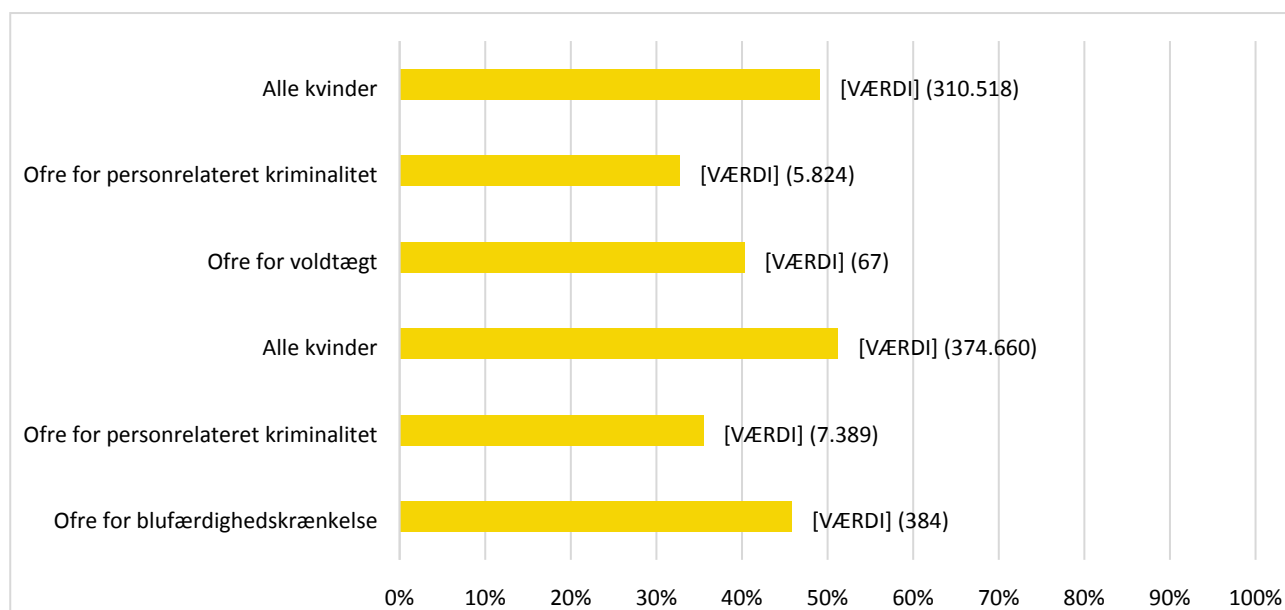
Figuren viser, at fire ud af ti ofre for voldtægt er gift eller samboende, hvilket ikke er statistisk signifikant forskelligt fra hverken andelen i befolkningen eller blandt ofre for personrettet kriminalitet. For så vidt angår ofre for voldtægt på 30 år eller derover ses der en statistisk signifikant lavere andel af disse, der er gift eller samboende sammenlignet med befolkningen, idet det er knap 30 procentpoint færre, der er gift eller samboende sammenlignet med befolkningen.²³ Andelen af ofre for blufærdighedskrænkelser, der er gift eller samboende, er statistisk signifikant lavere end den tilsvarende andel blandt befolkningen²⁴ og statistisk signifikant højere end andelen blandt ofre for personrettet kriminalitet.²⁵

²³ P<0,001.

²⁴ P<0,05.

²⁵ P<0,001.

Figur 7. Andelen af kvinder med dansk baggrund og indvandrere fra ikke-vestlige lande i alderen 18 til 29 år og 20 til 29 år, der er gift eller samboende i befolkningen og blandt ofre for voldtægt, blufærdighedskrænkelser eller personrettet kriminalitet. 2010-2015. Procent.

Hvad angår ofre for voldtægt på 30 år eller ældre, er andelen, der lever i parforhold, statistisk signifikant lavere end i befolkningen, idet 30 pct. af ofrene lever i parforhold, mens det gør sig gældende for 60 pct. blandt befolkningen.²⁶

I Offerundersøgelsen undersøges forhold, der hænger sammen med risikoen for at blive udsat for tvangssamleje, og her peges på, at enlige kvinder har en større risiko for at blive udsat for tvangssamleje, mens risikoen er mindsket for kvinder, som har børn (Pedersen et. al. 2016). Tilsvarende resultater findes i et andet dansk studie, som omhandler kvinder, der anmeldte voldtægt eller voldtægtsforsøg (Madsen et. al. 2009).

4.2.6 Kontakt med det psykiatriske system

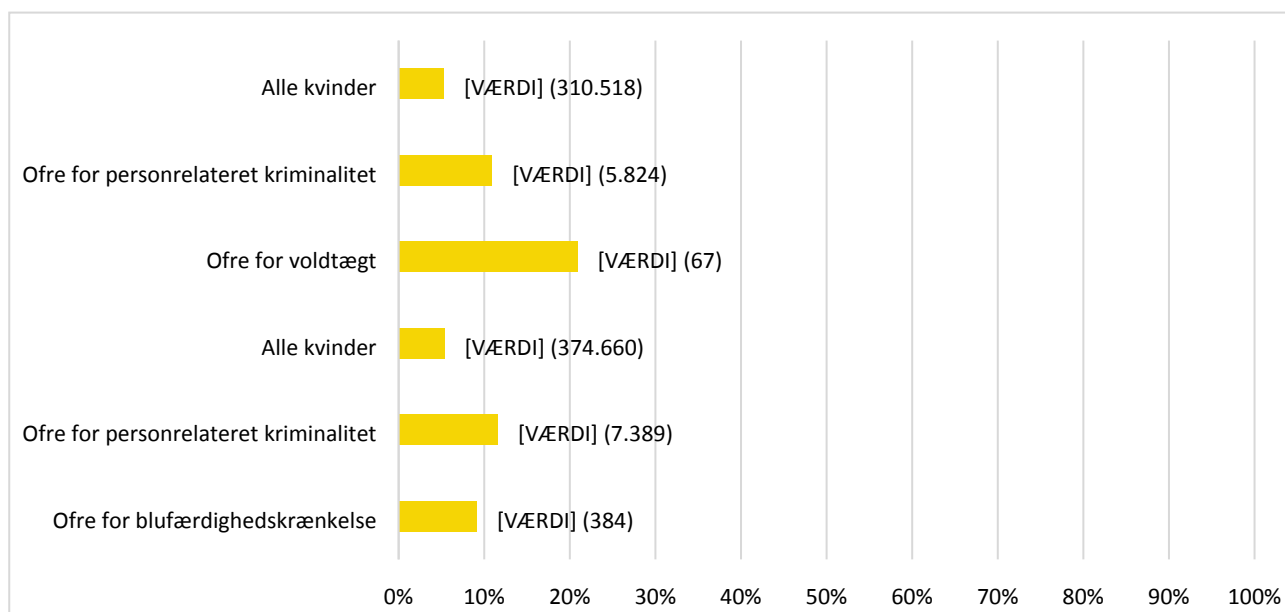
Der er desuden indhentet oplysninger om, i hvilket omfang de forskellige ofre har været i kontakt med det psykiatriske system i året inden gerningstidspunktet. For befolkningen er oplysningerne baseret på kontakt med det psykiatriske system i året 2014. At nogen har været i kontakt med det psykiatriske system betyder, at de har været indlagt, har været i ambulans behandling eller har modtaget skadestuebehandling på et psykiatrisk hospital eller en psykiatrisk afdeling.

I figur 8 ses andelen af kvinder i alderen henholdsvis 18 til 29 år og 20 til 29 år, der har været i kontakt med det psykiatriske system i befolkningen og blandt ofre for voldtægt, for blufærdighedskrænkelser og blandt samtlige ofre for personrettet kriminalitet. Det fremgår af figuren, at hvert femte offer for

²⁶ P<0,001.

voldtægt har haft kontakt med det psykiatriske system i året inden gerningstidspunktet, hvilket er en statistisk signifikant højere andel end blandt befolkningen²⁷ og end blandt ofre for personrettet kriminalitet.²⁸ Hvad angår ofre for blufærdighedskrænkelser, så er andelen, der har været i kontakt med det psykiatriske system, statistisk signifikant større end andelen i befolkningen²⁹ og ikke statistisk signifikant forskellig fra andelen blandt samtlige ofre for personrettet kriminalitet.

Figur 8. Andelen af kvinder med dansk baggrund og indvandrere fra ikke-vestlige lande i alderen 18 til 29 år og 20 til 29 år, der har været i kontakt med det psykiatriske system i befolkningen og blandt ofre for voldtægt, blufærdighedskrænkelser eller personrettet kriminalitet. 2010-2015. Procent.

Et andet dansk studie finder ligeledes, at kvinder, der har anmeldt voldtægt, hyppigere er registreret med en sygehusindlæggelse på grund af psykiske lidelser både inden og efter overgrebet (Madsen et. al. 2009). I et udenlandsk studie belyses desuden, at nogle psykiske lidelser øger risikoen for voldtægt, mens andre ikke gør. Således findes, at depression ikke øger risikoen for voldtægt, mens PTSD derimod gør det (Acierno et. al. 1999).

²⁷ P<0,001.

²⁸ P<0,001.

²⁹ P<0,001.

LITTERATUR

- Acierno, R., Resnick, H., Kilpatrick, D., Saunders, B., Best, C. L. (1999) Risk Factors for Rape, Physical Assault, and Posttraumatic Stress Disorder in Women: Examination of Differential Multivariate Relationships. *Journal of Anxiety Disorders*, vol. 13, no. 6, 541-563.
- Bramsen, R. H. (2012): *S Seksuel vold blandt unge: en systematisk tilgang til primær forebyggelse. Faglig statusrapport omkring primær forebyggelse af seksuel vold blandt danske unge i alderen 12-24 år*. Det Kriminalpræventive Råd. Glostrup.
- Byrne, C., Resnick, H. S., Kilpatrick, D.G., Best, C. L., Saunders, B. E. (1999). The Socioeconomic Impact of Interpersonal Violence on Women. *Journal of Consulting and Clinical Psychology* 1999, vol. 67, no. 3, 362-366.
- Campbell, R. (2008). The psychological impact of rape victims. *American Psychologist*, vol. 63, 702-717.
- Christoffersen, M. N. (2011). *Invisible child maltreatment and longterm social harm*. 03:2011 Working paper. SFI The Danish National Research Centre for Social Research.
- Christoffersen, M. N. (2000). *Risikofaktorer for selvmordsforsøg blandt børn og unge*. 9:2000 Arbejdsrapport. Socialforskningsinstituttet.
- Elklit, A. (2010). Female Sexual Victimization Predicts Psychosis: A Case-Control Study Based on the Danish Registry System. *Schizophrenia Bulletin*, vol. 37, no. 37, 1305-1310.
- Elklit, A. & Christiansen, D., M. (2010). ASD and PTSD in Rape Victims. *Journal of Interpersonal Violence*, vol. 25, no. 8, 1470-1488.
- Helweg-Larsen, K., Larsen, B. H. (2010). *Unge sociale problemer i samspil eller isolerede problemer?* Statens Institut for Folkesundhed. Syddansk Universitet.
- Hilden, M., Schei, B., Swahnberg, K., Halmesmäki, E., Langhoff-Roos, J., Offerdal, K., Pikarinen, U., Sidenius, K., Steingrimsdottir, T., Stoum-Hinsverk, H., Wijma, B. (2004). A history of sexual abuse and health: a Nordic multicentre study. *An International Journal of Obstetrics & Gynaecology*, vol. 111, 1121-1127.
- Justitsministeriet 2017 "Retfærdighed for ofre".
- Justitsministeriet 2016 "Nyt udspil fra justitsministeren: Respekt for voldtægts ofre".
- Kyvsgaard, B. (2017): *Gerningsmænd og gerningssituationer i sager om voldtægt og andre seksualforbrydelser*. Justitsministeriets Forskningskontor.
- Larsen, M., Hilden, M., Skovlund, C. W., Lidegaard, Ø. (2016). Somatic health of 2500 women examined at a sexual assault center over 10 years. *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*, 872-878.

Larsen, M. J. Ø. (2015) *Sexual assault in eastern Denmark from 2000-2010. Aspects of women's health before and after a sexual assault*. Ph.D. thesis. Faculty of Health and medical sciences. University of Copenhagen.

Madsen, K. S., Balvig, F., Laursen, B., Sidenius, K., Martinussen, M. E. (2009): *Voldtægt der anmeldes... Del V: Kvinder der anmeldte voldtægt eller forsøg på voldtægt*. Det Kriminalpræventive Råd. Glostrup.

Mulvad-Reinhardt, S. (2017): *Ofres oplevelser ved anmeldelse af seksuelle overgreb til politiet*. Justitsministeriets Forskningskontor.

Oldrup, H., Christoffersen, M. N., Kristiansen, I. L., Østergaard, S. V. (2016): *Vold og seksuelle overgreb mod børn og unge i Danmark 2016*. København. SFI.

Pedersen, A. B., Kyvsgaard, B. og F. Balvig (2016): *Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005-2015*. Københavns Universitet, Justitsministeriet, Det Kriminalpræventive Råd og Rigspolitiet.

Ribe, M. Ø. (2017): *Anmeldelsestilbøjelighed blandt ofre for seksuelle overgreb*. Justitsministeriets Forskningskontor.

Riordan, S. (1999). Indecent exposure: the impact upon the victim's fear of sexual crime. *The Journal of Forensic Psychiatry*, vol. 10. no. 2, 309-316.

BILAG 1

Undersøgelsens tre grupper af ofre er beskrevet i de følgende tre tabeller. I tabellerne oplyses gerningsbeskrivelser (fra politiets journalplan), gerningskoder (også fra politiets journalplan) og paragraf. Årstal er markeret, såfremt gerningsbeskrivelsen m.v. angår de nyere bestemmelser vedrørende seksualforbrydelser, der blev indført i 2013.

1. Voldtægt

Gerningsbeskrivelse	Gerningskode	Paragraf, straffeloven	Årstal
Voldtægt	72211	§ 216	
Voldtægt ved anvendelse af vold eller trussel om vold	72301	§ 216, stk. 1, nr. 1	2013
Samleje med ulovlig tvang	72215	§ 217	
Voldtægt ved ulovlig tvang	72302	§ 216, stk. 1, nr. 2	2013
Samleje ved udnyttelse af hjælpeløs tilstand	72222	§ 218, stk. 2	
Homoseksualitet v/vold	72254	§ 225, jf. § 216	
Homoseksualitet v/ulovlig tvang	72255	§ 225, jf. § 217	
Homoseksualitet v/vold med barn u/15 år	72256	§ 225, jf. § 216	
Homoseksualitet v/ulovlig tvang, m/barn u/15 år	72257	§ 225, jf. § 217	
Anden kønslig omgæng. v/vold	72235	§ 224, jf. § 216	
Andet seksuelt forhold ved vold eller trussel om vold	72331	§ 216, stk. 1, nr. 1	2013
Anden kønslig omgæng. v/ulovlig tvang	72236	§ 224, jf. § 217	
Andet seksuelt forhold ved ulovlig tvang	72332	§ 225, jf. § 216, stk. 1, nr. 2, 1. led	2013
Voldtægt ved udnyttelse af hjælpeløs tilstand (224 jf. 218)	72303	§ 216, stk. 1, nr.2, 2. led	2013
Andet seksuelt forhold ved udnyttelse af hjælpeløs tilstand	72333	§ 225, jf. § 216, stk. 1, nr.2, 2. led	2013

2. Seksualforbrydelser med børn under 12 år

Gerningsbeskrivelse	Gerningskode	Paragraf, straffeloven	Årstal
Samleje m. barn under 12 år/skærpende omstændigheder	72232	§ 222, stk. 2	
Anden kønslig omgæng. m/barn under 12 år	72243	§ 224, jf. § 222, stk. 2	
Seksualforbrydelse, uagtsom m.barn u/12 år	72262	§ 226, jf. § 222, stk. 2	
Voldtægt ved samleje med barn under 12 år	72304	§ 216, stk. 2	2013
Andet seksuelt forhold med barn under 12 år	72334	§ 225, jf. § 216, stk. 2	2013
Homoseksualitet m/barn under 12 år	72252	§ 225, jf. § 222, stk. 2	
Homoseksualitet v/vold med barn u/12 år	72258	§ 225, jf. § 216	
Homoseksualitet v/ulovlig tvang, m/barn u/12 år	72259	§ 225, jf. § 217	

3. Blufærdighedskrænkelser

Gerningsbeskrivelse	Gerningskode	Paragraf, straffeloven	Årstal
Blufærdighedskrænkelser v/beføling	72282	§ 232	
Blufærdighedskrænkelser ved beføling	72371	§ 232	2013
Blufærdighedskrænkelser v/blotteri	72283	§ 232	
Blufærdighedskrænkelser ved blotteri	72372	§ 232	2013
Blufærdighedskrænkelser v/beluring	72284	§ 232	
Blufærdighedskrænkelser ved beluring	72373	§ 232	2013
Blufærdighedskrænkelser v/verbal uterlighed o.lign	72285	§ 232	
Blufærdighedskrænkelser ved verbal uanstændighed ol.	72374	§ 232	2013
Blufærdighedskrænkelser v/anden uterlighed	72286	§ 232	
Blufærdighedskrænkelser ved anden uanstændighed	72375	§ 232	2013
Blufærdighedskrænkelser i øvrigt	72287	§ 232	